

KÚRIA

Bfv.II.1526/2013/11.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. május 15. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az embercsempészség büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Vásárosnaményi Városi Bíróság 3.B.137/2010/231. számú ítéletét, illetőleg a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.Bf.536/2011/25. számú ítéletét II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Vásárosnaményi Városi Bíróság a 2011. április 15. napján kihirdetett 3.B.137/2010/231. számú ítéletével II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészség büntetében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont]. Ezért őt 4 év fegyházbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy II. rendű terhelt a bűncselekményt bűnszervezetben követte el; feltételes szabadságra nem bocsátható. Az előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte. Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bünygyi költség viseléséről.

A kétirányú fellebbezés folytán másodfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2011. december 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 1.Bf.536/2011/25. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

a II. rendű terhelt szabadságvesztés büntetését 5 év fegyházbüntetésre súlyosította, egyben vele szemben 1.000.000 Forint vagyonekobzást alkalmazott. Rendelkezett az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú ítélet kihirdetéséig előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe történő további beszámításáról. Egyebekben az első fokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az első fokon eljáró Vásárosnaményi Városi Bíróság ítéletének történeti tényállásában a II. rendű terhelt által megvalósított cselekményeket rögzítő tényállási pontokat megelőzően összegző megállapításokat tett. Ennek lényege szerint II. rendű terhelt és A A H egy embercsempészésre szakosodott nemzetközi bűnszervezet szervezőjeként 2008. év második felétől és 2009. évben anyagi haszonszerzés végett harmadik országból származó személyek meg nem engedett módon a Magyar Köztársaság területére (U államhatárán keresztül történő) becsempészésében, majd a Magyar Köztársaság államhatárának meg nem engedett módon való átlépését követően B-re, illetve külföldi országokban történő továbbszállításában vett részt.

A harmadik országból származó személyek érvényes úti okmányokkal, illetve szükséges engedélyekkel a határátlépéshez nem rendelkeztek. Hazájukban még elindulás előtt különböző nagyságrendű összegekben fizettek az embercsempészeknek, hogy az embercsempész hálózat működése révén hazájukból elindulva U-nán keresztül elérjék úti céljukat.

A A H és a II. rendű terhelt tevékenységét anyagi haszonszerzés végett végezte. E tevékenységük végrehajtása során szintén anyagi haszonszerzés végett segítséget nyújtottak III. rendű és IV. rendű terheltek is.

A létrejött bűnszervezeten belül 2008. és 2009. évben a magyar oldalon a II. rendű terhelt és A A H végezte a szervezést és az irányítást, melyben segítette őket III. rendű és IV. rendű terhelt is.

Az embercsempészésre szakosodott szervezeten belül a (VII. és VIII. rendű terheltek kivételével a többi tizenegy) terheltek között a feladatokat megosztották, a szervezői, irányítói és a végrehajtói tevékenységek egymástól külön váltak.

Az elsőfokú bíróság ítéletében ezt követően 11 pontban konkretizálta a terheltek marasztalásának alapjául szolgáló tényállást. E tényállási pontok közül a felülvizsgálati indítványt

benyújtó II. rendű terhelt az 1., 2., 3/A., 3/B., 3/C., 4., 5., 9., 10. és 11. tényállási pontban érintett.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság másodfokú ítéletében az elsőfokú bíróság összegző megállapításait kiegészítette azzal, hogy a II. rendű terhelt és - III., IV., V., VI., X. és XIII. rendű - társai tisztában voltak azzal, hogy egy bűnszervezet keretein belül, annak szerves részeként követik el a bűncselekményeket. A bűncselekmények elkövetése révén a II. rendű terhelt legalább 1.000.000 forint haszonra tett szert.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen II. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt eljárási szabálysértések miatt, ekként a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott okból.

Indítványában az alábbiakat sérelmezte:

- az elsőfokú eljárást megyei bíróságnak kellett volna lefolytatnia, nem pedig városi (helyi) bíróságnak;
- a másodfokon eljáró megyei bíróság nyilvános ülésén ügyész nem volt jelen, tolmácsot sem biztosítottak részére;
- bűnösségének megállapítása ellenére az embercsempészés bűncselekményét nem követte el;
- az eljárások folyamán azért nem tett vallomást, mert életveszélyesen megfenyegették.

Mindezekre figyelemmel a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését és a feltételes szabadságra bocsátás kizárására vonatkozó rendelkezés mellőzését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.4/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, és az ügyben hozott első- és másodfokú határozatok hatályában történő fenntartását indítványozta.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában hivatkozott - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdések] bírálta felül.

1.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdésének első fordulata alapján tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdés első mondatának első fordulata szerinti összetételben bírálta el.

A Kúria az eljárás formájának meghatározásakor figyelembe vette a törvényi szabályozás idő közbeni megváltozását. A büntetőeljárásról szóló törvény a felülvizsgálati indítvány elbírálására korábban is

kétféle eljárási formát jelölt meg, a tanácsülést és a nyilvános ülést [Be. korábbi 420. § (1) bekezdés]. Ugyanakkor tételesen meghatározta, hogy az elbírálás mely esetekben tartozik tanácsülésre [Be. korábbi 424. § (1) bekezdés a)-d) pont], amelyből az következett, hogy az egyéb esetek nyilvános ülésre tartoztak. Ezt az elbírálási rendet az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény a büntetőeljárási törvény módosításával 2014. január 01. napjától kezdődő hatállyal megváltoztatta.

A módosított eljárási szabályok szerint a Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálja el, kivéve, ha az ügyész a terhelt terhére nyújtott be felülvizsgálati indítványt, ebben az esetben az indítványról nyilvános ülésen határoz [Be. 424. § (1) bekezdés]. A törvényben meghatározott egyetlen kivétellel tehát az elbírálás elsődleges formája, az érdemi elbírálás tekintetében is a tanácsülés azzal, hogy - a Kúria döntése szerint - tanácsülésre tartozó ügyben nyilvános ülés is kitűzhető [Be. 424. § (2) bekezdés].

2.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

3.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. Az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 416. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi szabálysértés, valamint a c) pontja alapján ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén van helye.

A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható és nem bírálható felül. A Be. 423. §-ának (1) bekezdésében foglaltakból következően tehát a jogkérdés a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a jogerős ítéletben rögzített tények alapján vizsgálható. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése kizárja a tényállás vitatásának lehetőségét, a jogerős határozat megalapozatlanságára hivatkozás ennek értelmében érdemben nem vizsgálható. Figyelmen kívül maradnak azok az érvek, amelyek a tényállás bizonyítatlanságára, nem megfelelő felderítettségére, bizonyos bizonyítékok beszerzésének elmulasztására, illetőleg a bíróságok által értékelt bizonyítékok bizonyító erejének kétségbevonására utalnak.

E törvényi rendelkezésekből következően a felülvizsgálati indítványnak az a része, amikor II. rendű terhelt arra hivatkozik,

hogy embercsempészésben egyáltalán nem vett részt, ezáltal vitatja az ítéletben tett ténymegállapítások helyességét, a beszerzett bizonyítékok törvényességét, mikénti értékelését, a felülvizsgálat törvényben szabályozott keretei okán törvényben kizárt. Az a hivatkozása pedig, hogy vallomást azért nem tett, mert megfenyegették, nem nyitja meg a felülvizsgálati eljárás lehetőségét. Az a körülmény ugyanis, hogy milyen okból élt a Be. 117. §-ának (2) bekezdésében biztosított vallomástétel megtagadásának jogával, felülvizsgálati okot nem képez. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be.419. § (1) bekezdés, Be. 388. § (2) bekezdés],

4.

II. rendű terhelt az előterjesztett felülvizsgálat indokaként olyan eljárási szabálysértésekre is hivatkozott, amelyek a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjába tartozó okok, ezért a Kúria a továbbiakban ezekben foglalt állást.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott ún. abszolút eljárási szabálysértéssel került sor.

a)

Felülvizsgálati indítványában eljárási szabálysértésként hivatkozott a II. rendű terhelt arra, hogy első fokon az ügy letárgyalására a "megyei bíróság lett volna jogosult a Be. 16. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében".

A Be. 373. §-a (1) bekezdésének II/c) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság a hatáskörét túllépte.

Jelen ügyben a Vásárosnaményi Városi Ügyészség a B.245/2009. számú vádiratában 2010. június 4. napján emelt vádat I. rendű terhelt és 12 társa - köztük a II. rendű terhelt - ellen. II. rendű terheltet vádiratában 1 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi Btk.) 218. §-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott és a (3) bekezdésének c) pontja szerint minősülő és büntetendő bűnszervezet tagjaként folytatólagosan elkövetett embercsempészés büntettének elkövetésével vádolta, mint társtettest. Ekkor a büntető kódex a hivatkozott bűncselekmény büntetési tételét két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztésben határozta meg, a vádemeléssel érintett terheltek közül ennél súlyosabb bűncselekménnyel senki nem lett megvádolva.

A négy szintű bírósági szervezet szintjei között a hatásköri

szabályok osztják el az ügyeket. A bíróságok hatáskörét a vádirat benyújtásakor - 2010. június 4-én - hatályban volt Be. 15. és 16.§-ai határozták meg. A Be. 15. §-a szerint az általános hatáskörű elsőfokú bíróságok a helyi bíróságok. Az általános hatáskörből kivett, kiemelt hatáskörbe tartozó bűncselekményeket pedig a 16. §-ának (1) bekezdése sorolja fel. Ezek elsőfokú elbírálása a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

A Be. 16. § (1) bekezdésének a) pontja a bűncselekmények büntetési tétele alapján határozta meg a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó ügyeket. A törvény erről akként rendelkezett, hogy ezek azok a bűncselekmények, amelyeknél a Btk. Különös Részében írt büntetési tétel (speciális) maximuma 15 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés. A 16. § (1) bekezdésének további pontjai - b)-tól h)-ig - taxatívén sorolják fel azokat a bűncselekményeket, amelyek miatti eljárás a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozik.

E törvényi szabályozásból egyértelműen következik, hogy amennyiben a törvényalkotó a megyei bíróság hatáskörébe tartozó bűncselekmények tételes felsorolása körében nem nevesített valamely bűncselekményt - márpedig a korábbi Btk. 218. §-ában meghatározott bűncselekményt ez a felsorolás nem tartalmazza -, akkor a hatásköri szabályokat a vád tárgyává tett bűncselekmény Btk. Különös Részében megjelölt büntetési tételkerete határozta meg.

Töretlen a bírói gyakorlat a fenti jogszabályi rendelkezés alapján abban is, hogy a hatásköri szabályokat nem befolyásolja a tételkeretet módosító általános részi rendelkezés. Ekként az a körülmény, hogy a II. rendű terhelttel szemben bünszervezet tagjaként került sor vádemelésre, ami a korábbi Btk. 98. §-ának (1) bekezdése alapján a büntetési tétel felső határát a kétszeresére emelte - vagyis a kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetén a kiszabható szabadságvesztés felső határa 16 évre emelkedett - a hatásköri szabályokat nem befolyásolta. Ebből következően a hatásköri szabályok megsértése nélkül került sor vádemelésre, majd pedig az elsőfokú eljárás lefolytatására a Vásárosnaményi Városi Bíróság által.

b)

Nem találta alaposnak a Kúria a másodfokú nyilvános ülés vonatkozásában az ügyész távollétére, valamint a tolmács biztosításának elmulasztására - ezáltal a Be. 373. §-a (1) bekezdésének II/d) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértésre - vonatkozó terhelti érvelés sem.

A Be. 373.§-a (1) bekezdésének II/d) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény

értelmében kötelező.

Az ügyben másodfokon eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság által 2011. december 6. napján tartott nyilvános ülésről készült 1.Bf.536/2011/25. számú jegyzőkönyv szerint a nyilvános ülésen ügyész valóban nem volt jelen. Az ügyész távollétében megtartott nyilvános ülés azonban a másodfokú bíróság eljárás szabályait nem sértette. Egyrészt azért, mert a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség másodfokú indítványában írásban már úgy nyilatkozott, hogy nem kíván a nyilvános ülésen jelen lenni, másrészt ennek jogszabályi alapja is van, miután a Be. 362. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a másodfokú eljárásban a nyilvános ülésen az ügyész részvétele nem kötelező.

c)

A Kúria a tolmács kérdéskörében az alábbiakat állapította meg:

A II. rendű terhelt e állampolgár. Az eljárási iratokból kitűnően mind a nyomozás során, mind az első- és másodfokú bírósági eljárás során az eljáró hatóságok a. nyelvű tolmácsot rendeltek ki az anyanyelv-használati jogának gyakorlása érdekében.

A II. rendű terhelt által sérelmezett másodfokú eljárásban a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság által először 2011. november 8. napjára kitűzött és e napon megtartott nyilvános ülésről készült 1.Bf.536/2011/20. számú jegyzőkönyv tanúsága szerint a nyilvános ülés bombariadó miatt 9 óra helyett 10.30 órakor kezdődött. A tanács elnöke ekkor közölte, hogy dr. A S N tolmács a bombariadót követően a bíróság épületébe nem jött vissza, D-be hazautazott, mert azt hitte, hogy elmarad a nyilvános ülés. Ezt követően a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terheltek védői a tanács elnökéhez azt a javaslatot intézték, hogy a tárgyalóteremben tartózkodó, magyarul és a-ul jól beszélő E B jelölje ki a bíróság tolmácsnak. A tanács elnökének kérdésére a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű terheltek úgy nyilatkoztak, hogy „E B elfogadjuk tolmácsként”.

Miután nevezett a személyi adatainak rögzítését követően kérdésre közölte, hogy nincs rokonságban és perben az érintett terheltekkel, a bíróság E B eseti tolmácsként kirendelte, majd figyelmeztette a hamis tolmácsolás törvényes következményeire. Ezt követően, majd a 2011. december 6. napjára napolt nyilvános ülésen - a /25. sorszámú jegyzőkönyv adatai alapján - tolmácsként E B volt jelen. A jegyzőkönyvek tanúsága szerint sem a személye, sem a tolmácsi tevékenysége ellen kifogás nem merült fel.

A Be. alapvető rendelkezései körébe tartozó 9. §-ának (2) bekezdése szerint a büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét használhatja. Az alapvető rendelkezésnek minden

büntetőeljárásban feltétlenül érvényesülnie kell, mindenféle mérlegelés nélkül.

A Be. 114. §-ának (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét - törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben - regionális vagy nemzetiségi nyelvét kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni. E § (3) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy eseti tolmácsként a jogszabályban meghatározott feltételeknek meg nem felelő, de kellő nyelvismerettel rendelkező személyt is igénybe lehessen venni, ki lehessen rendelni.

A vizsgált időszakban hatályos, a szakfordításról és tolmácsolásról szóló - a végrehajtására kiadott 7/1986.(VI.26.) IM rendelettel egységes szerkezetbe foglalt - 24/1986.(VI.26.) MT rendelet 2. §-a értelmében tolmácsolást munkaviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban díjazás ellenében az végezhet, aki tolmács szakképesítéssel rendelkezik.

A Kúria mindezen adatok tükrében azt állapította meg, hogy a bombariadó miatt kialakult helyzetben a másodfokú bíróság jogszerűen járt el, amikor nem vizsgázott tolmácsot rendelt ki eseti tolmácsként. Döntésének meghozatala során - a jegyzőkönyv szerint - kifejezetten az érintett terheltek és védőik nyilatkozatára figyelemmel vonta be az eseti tolmácsot, és tisztázta azt is, hogy az eseti tolmácsként szóba jöhető személy az ügyben nem érintett. Ekként a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezést maga után vonó abszolút eljárási szabálysértést nem követett el.

Mindezeket túl a Kúria utal arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint a nem vizsgázott tolmács igénybevétele a büntetőeljárás során egyébként is a Be. 375. §-ának (1) bekezdése szerinti ún. relatív eljárási szabálysértésnek tekintendő [BH 2005. 312.], amely felülvizsgálatot nem alapozhat meg.

5.

A felülvizsgálati indítványban foglaltakra figyelemmel a Kúria rögzíti, hogy a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a jogerős ítéletben kiszabott büntetés felülvizsgálatára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.

A Kúria mindezekre figyelemmel - miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-

ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a II. rendű terhelt tekintetében a megtámadott határozatokat - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti [Be.421. § (3) bekezdés].

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
NYM